

L'alegria en la Nova Aliança

Prof. Bernardo Estrada

Pontificia Università della Santa Croce, Roma

mail: bestrada@pusc.it

Considerant la Paraula de Déu com a font d'alegria, serveix com a punt de referència la frase de Romans 12,2 «joiosos en l'esperança».

El Fill de Déu ha vingut a la terra per salvar el gènere humà del pecat, de la mort i del poder del maligne. En el moment en què es manifesta la vinguda del Messies, la resposta de la fe s'engrandeix i els horitzons de l'esperança s'eixamplen, curullant els seus destinataris d'una joia que ve de dalt. Un dels trets característics de la Sagrada Escripura, enmig de la multiforme varietat dels seus llibres, és precisament aquesta alegria originada en la participació dels fruits de salvació que Crist ha portat a la humanitat.

L'alegria en el Nou Testament: anàlisi del lèxic

També aquí l'estudi de la terminologia ens subministra la base lingüística per a l'anàlisi dels textos. De particular ajuda és la *versió dels LXX* que, fent-nos veure l'ambient sociocultural i el clima religiós d'Israel, constitueix el marc literari del *Nou Testament*. L'anàlisi es concentrarà en els termes χαίρειν/χαρά, ἀγαλλιᾶν/ἀγαλλίασις, εὐφραίνειν/εὐφροσύνη.

En el Nou Testament, l'arrel més freqüent per indicar alegria és χαίρειν/χαρά (74x el verb, 59x el substantiu). L'etimologia del terme sembla més afí al camp profà que no pas al religiós¹: en la filosofia grega, el nom χαρά, «goig», no es distingia substancialment de «plaer», ἡδονή², igual que en el món hel·lenístic. Per als estoics, la χαρά, era un component de la ἡδονή, un dels quatre sentiments fonamentals de la persona³. La salutació χαίρειν surt dues vegades als *Fets*, mentre que l'únic text amb el qual s'inicia és la *carta de Jaume*; la fórmula no apareix al *Corpus paulinum*. Les cartes de l'Apòstol comencen, en canvi, amb χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη, «gràcia i pau a vosaltres», que mostra la relació entre χάρις i χαρά⁴. Aquesta gràcia evoca el χαίρειν de la salutació epistolar grega, popular en el món hel·lenístic i romà que es difon en el primer cristianisme.

També surt al NT el verb εὐφραίνειν (14x), sobretot a *Lluc – Fets* (8x), i el substantiu εὐφροσύνη (2x), exclusiu de *Fets*: sovint el verb cedeix el lloc a χαίρει, més freqüent i, alhora, més ric teològicament⁵. Com als *LXX*, també aquí és usual la forma mitjana-passiva εὐφραίνεσθαι; una vegada a *2Co 2,2* trobem la forma activa «alegrar». El goig al qual es refereix εὐφραίνειν-εὐφραίνεσθαι contempla les relacions internes en grups i comunitats; així s'entén l'alegria de trobar-se plegats⁶: d'aquí l'ús del verb εὐφραίνεσθαι per

indicar el goig espiritual en les celebracions culturals (3x a *Ap*). Potser l'aspecte més significatiu sigui el vincle de comunió que s'expressa entre Déu i l'home⁷.

Amb la mateixa freqüència global (16x: 11x el verb i 5x el substantiu), es troben els vocables ἀγαλλιᾶν/ἀγαλλίασις que, sense deixar d'assenyalar l'alegria profana, expressen un motiu sobretot religiós⁸. El seu objecte és l'acció de gràcies, la celebració de les festes per una especial ajuda divina i, en particular, per la dimensió escatològica de la salvació (cf. *1Pt* 4,13; *Gd* 24; *Ap* 19,7). Com en la *Bíblia Alexandrina*, la forma activa és escassa –només dues vegades–, mentre que sí que és freqüent la forma mitjana–passiva ἀγαλλιᾶσθαι. A l'Església antiga ἀγαλλιᾶν i sobretot ἀγαλλιᾶσθαι, indicaven els desitjos i aspiracions escatològiques de la comunitat, como ara reunir-se al voltant de la taula eucarística en *Ac* 2,46. Encara que cada autor ho fa a la seva manera, *Lluc* i *Joan* remarquen més l'alegria escatològica (cf. *Ac* 5,40-42; 8,5-8 i *Jn* 14,27-31; 16,20-24)⁹. El verb ἀγαλλιᾶν-ἀγαλλιᾶσθαι i el substantiu ἀγαλλίασις no apareixen en el lèxic paulí, en el qual, segons l'opinió d'alguns, hauria estat substituït per καυχᾶσθαι, que té el primer sentit de gloriar-se. Absent en *Marc*, i present en *Mateu*, una vegada.

La Nativitat

Si no es té en compte la salutació de l'Anunciació (*Lc* 1,26-38), que hom veu com a fórmula joiosa que obre les portes a l'acompliment messiànic, l'episodi de *Lc* 2,1-14 és la primera manifestació d'alegria que impregna els escrits neotestamentaris. Aquesta té el seu origen en el Fill, Paraula de Déu que es fa home, encetant així la salvació definitiva de la humanitat. L'escena està il·luminada per dues llums; d'una banda, la il·luminació profètica que guia l'acompliment dels oracles; de l'altra, la perspectiva apocalíptica que resplendeix en el rostre de Crist (cf. *2Cor* 4,6). La convergència de totes dues revela que el Nen del pessebre és el Messies promès, el qui curulla les aspiracions del gènere humà en espera de la redempció. L'esclat que envolta els pastors que acampen al ras és la premissa d'allò que s'anuncia: la gran alegria messiànica és a punt de començar¹⁰. L'anunci de l'àngel mostra que la Paraula encarnada ve a habitar amb els homes «No tingueu por. Us anuncio una gran alegria (εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην), que ho serà per a tot el poble» (*Lc* 2,10).

El substantiu χαρά de l'àngel s'acompanya –com en el cas del mags a *Mc* 2,10– de l'adjectiu μεγάλη, «gran». En aquest cas, la gran alegria es comunica en primer lloc a Israel, com Gabriel ho havia anunciat a Zacaries a *Lc* 1,16s, que ho recorda a 1,68-79. Els pastors representen, en canvi, els futurs

destinatari de la salvació. Però el missatge no resta només a Israel, segons l'expressió «a tot el poble», παντι τῷ λαῷ, de Lc 2,10 i per l'himne de 2,14, en el qual la pau es manifesta als homes en què Déu es complau, ἀνθρώποις εὐδοκίας, els destinataris del missatge diví¹¹.

El to joiós es nota en el verb εὐαγγελίζεσθαι, que no es limita a un anunci genèric. Es tracta de la «bona nova» albirada en els salms i proclama per *Isaïes* (Is 40,9; 52,7; 60,6; 61,1)¹². L'alegria escatològica ve després, en l'himne messiànic de 2,14, que comporta la glòria (δόξα) als cels i pau (εἰρήνη) a la terra. Les facetes de la salvació que

contenen la pau εἰρήνη, unida retrospectivament al naixement del Baptista, són el perdó dels pecats (Lc 1,77) i la llum del sol naixent que esvaeix les tenebres (1,78s). El

«El motiu d'aquesta gran alegria és el naixement de Jesús. L'adverbi «avui», denota una realitat que alhora indica l'inici de la salvació».

«príncep de la pau» (Is 9,5) porta, en efecte, prosperitat, seguretat i harmonia¹³, un ambient en el qual Déu troba l'ésser humà i l'omple d'un entusiasme joiós que es projecta en el futur de la seva pròpia existència¹⁴.

El motiu d'aquesta gran alegria és el naixement de Jesús. L'adverbi σήμερον, «avui», denota una realitat que alhora indica l'inici de la salvació¹⁵. El títol σωτήρ, «salvador», que s'atribueix a Déu en els *LXX*, s'aplica ara al seu Fill. Tot i que *Lluc* tingui al cap l'ús del terme en l'ambient hel·lenístic i romà –en el qual l'adjectiu es referia als sobirans i herois divinitzats–, l'origen del mot és jueu¹⁶. L'accent messiànic és evident ja que s'uneix a la «ciutat de David», d'on prové la nissaga del Salvador. La darrera expressió del missatge és el sorprenent apel·latiu Χριστὸς Κύριος, «Messies Senyor» que reflecteix l'ambient palestí: l'estat constructe de la llengua hebrea és la millor manera d'explicar-ho (messies del Senyor, χριστὸς κυρίο, segons l'ús sintàctic hebreu¹⁷). L'evangelista presenta aquí Jesús com a Messies i Senyor, a jueus i pagans. Aquests elements posen de relleu l'alegria com a realitat escatològica, fruit d'una salvació que es fa present amb el naixement del Fill de Déu¹⁸.

L'anunci és precisament εὐαγγέλιον, «bona nova», tot i que l'abast semàntic del terme és més ampli: pertany al lèxic dels emperadors romans que es consideraven senyors i salvadors del món. Els seus decrets s'anomenaven «evangeli», encara que el seu contingut no fos del tot agradable (p. ex., una condemna a mort). Si els evangelistes segueixen *Marc* per tal de designar amb aquests noms les paraules i els fets de Jesús, és perquè –com anota Ratzinger– es tracta d'un missatge de gran abast. L'evangeli no és una manifestació de la pròpia autoritat sinó també l'anunci d'un esdeveniment salvífic: no és només una paraula sinó també una realitat¹⁹. L'eficàcia del missatge i dels seus fruits comença a aparèixer quan s'acull la bona nova del Messies. Tot i que la seva manifestació plena serà a la fi dels temps, el regne ja està present en les paraules i obres de Jesús.

La presència del Salvador és la causa de l'alegria que amara les narracions de la infància en *Lluc*. Una mirada més amatent a aquests relats permet veure que són com una *ouverture* solemne i festiva de tot el *Tercer Evangeli*, on els moments de goig marquen la dimensió salvífica de la nova aliança. La vida i la missió de Jesús es realitzen fent la voluntat del Pare (cf. *He* 10,5-7), mostrant aquesta unió i coneixement mutu: «T'enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has revelat als senzills tot això que has amagat als savis i entesos. Sí, Pare, així t'ha plagut de fer-ho. El Pare ho ha posat tot a les meves mans. Ningú no coneix qui és el Fill, fora del Pare, i ningú no coneix qui és el Pare, fora del Fill i d'aquells a qui el Fill el vol revelar» (*Lc* 10,21-22; 11,25-27). Aquestes paraules són una de les manifestacions més clares de l'amor i compenetració que existeix entre Jesús i el Pare²⁰. La missió del Fill consisteix a revelar als seus deixebles aquest 'corrent' de coneixement i d'amor entre tots dos. El passatge tot just citat s'inicia dient que Jesús era «ple de la joia de l'Esperit Sant», mostrant l'íntima unió entre vocació i revelació, entre coneixement de la voluntat divina i identificació de la pròpia vida amb el projecte diví.

La Paraula anunciada a Tessalònica

A l'inici de la *Primera carta als Tessalonicencs* (*1Ts* 1,1-3), Pau dona gràcies a Déu per la seva comunitat, de la qual recorda la fe, l'amor i l'esperança en el Senyor. L'eficàcia de la predicació es concreta en el fet que els tessalonicencs acceptaren l'Evangeli i es convertiren a la fe. Alhora és el primer testimoni de l'evangelització d'una comunitat on destaca l'acció salvadora de la gràcia de Déu, operant en la persona de l'Apòstol i en la seva activitat missionera. Aquest és potser l'únic passatge del *NT* en el qual s'entrellacen harmònicament, en una atmosfera de joia, la predicació de l'Evangeli i la crida a la comunitat que l'accepta de gust, fins el punt d'arribar a ser ella mateixa anunciadora de la Paraula Divina: «Gràcies a vosaltres ha ressonat la paraula del Senyor. I no solament a Macedònia i Acaia, sinó que la fama de la vostra fe en Déu ha arribat a tot arreu, de manera que no cal que en diguem res més» (*1Ts* 1,8).

Respecte a l'estada a Tessalònica, els *Fets* narren que, després de tres dissabtes predicant a la sinagoga, «alguns d'ells van quedar convençuts i s'uniren a Pau i Siles, juntament amb molts grecs que ja adoraven l'únic Déu i amb no poques dones distingides» (*Ac* 17,4). Això fa veure una certa consolidació de l'església local quan l'Apòstol escriu la seva primera missiva. El text de *1Ts* 1,2-10 és un passatge d'agraïment que, amb l'escatologia, constitueixen els punts focals de la carta: de fet, l'acció de gràcies torna a sortir a 2,13 i 3,9²¹, servint de marc a dos temes: l'eficàcia de la Paraula que els ha transformat en imitadors de Pau i, per contrast, el seu allunyament i absència, alleujats per la visita de Timoteu i les bones notícies que dugué a Corint.

L'èsser humà, en la seva trobada amb Déu, se sent interpel·lat pel seu Senyor, un Pare misericordiós, just i bo. FOTO: Crist ressuscitat rescata Adam, Fra Angelico, 1428.

S'ha dit amb raó que els primers tres capítols descriuen la situació existencial de Pau i la seva església a Tessalònica; aquesta experiència evocativa es difon temàticament per tota la carta²². Els records de Pau no són abstractes, fruit de reminiscències puntuals, sinó una experiència global on, més que ensenyaments, hi ha una comunicació vital²³.

A 1Ts 1,5 Pau diu: «us vam anunciar l'evangeli no tan sols amb paraules, sinó també amb obres poderoses i tota la plenitud de l'Esperit Sant. Ja sabeu el que vam fer per vosaltres quan érem a Tessalònica». L'Evangelí arribà a ser per a ells no només λόγος, «paraula», sinó també δύναμις, «potència». L'aorist ἐγενήθη denota el passiu diví, una acció que prové de la virtut de l'Esperit Sant. En efecte, la mera saviesa humana seria ineficax. L'agraïment es reforça amb el participi μνημονεύοντες, recordant que la resposta a l'Evangelí no va restar només en paraules, sinó també en testimoni de la gràcia.

Per a Pau, l'Evangelí és alhora personal i de Déu, de l'Esperit. Segons els paràmetres humans, aquest missatge hauria produït més ironia que interès. Tanmateix, l'anunci alliberador del *Kerygma* els féu arribar a ser homes i dones nous, com es dedueix del ὅτι en 1,5, que deixa percebre la potència de l'Evangelí i els seus resultats en la comunitat, fruit de la gràcia divina. En primer lloc, els recorda la seva vocació: «Per part vostra us heu fet imitadors

meus i del Senyor, acollint la paraula enmig de moltes tribulacions, plens del goig de l'Esperit Sant» (1,6). La expressió inicial και υμεϊ , «per part vostra», es de gran impacte perquè passa de l'acció de Déu a la seva recepció, a la imitació. El vocable μιμητής, «imitador», apareix 6x en el NT només en *Pau* i en *He*, i enfonsa les seves arrels en la tradició veterotestamentària²⁴. El μιμητής no és un èmul superficial sinó qui acull la paraula, i es deixa emmotllar per ella, configurant-se en aquest cas amb Crist, encarnant la imatge de servent sofrent com ho fa Pau²⁵. Tribulació i alegria acaben en l'Esperit Sant fent una trilogia que sintetitza l'autèntic viure cristià.

L'església primitiva ha après de Jesús a viure l'alegria en el patiment. L'experiència existencial ensenya que estimar el dolor per si mateix no té sentit: seria una deformació psíquica. Però alegrar-se en la creu seguint les

«L'experiència existencial ensenya que estimar el dolor per si mateix no té sentit: seria una deformació psíquica. Però alegrar-se en la creu seguint les petjades del mestre significa projectar-se en el misteri de la seva passió, mort i resurrecció salvadores».

petjades del mestre significa projectar-se en el misteri de la seva passió, mort i resurrecció salvadores, sabent que al final es participarà en la seva glòria (cf. *Rm* 8,17): aquesta és la paradoxa que obre als fidels el camí de la redempció²⁶. Suportar les tribulacions amb l'alegria de l'Esperit Sant no és una obra humana sinó

efecte d'una gràcia que fa als tessalonicencs ἠγαπημένοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, «estimats de Déu», i que és motiu d'agraïment. La θλίψις, «tribulació», no és només un factor negatiu que Déu utilitza per animar la comunitat²⁷, sinó un element constitutiu del viure i actuar cristians²⁸.

El capteniment a Tessalònica va més enllà de l'ordinari. Ningú no es complau en el dolor per disposició natural. En aquest cas, el seu origen és l'Esperit, pare de la consolació i de la felicitat²⁹. L'Apòstol assenyala probablement els sofriments que han acompanyat l'evangelització i fundació de la comunitat (cf. *1Ts* 2,14; *Ac* 17,5ss), posant de relleu que la l'alegria no només supera les dificultats, sinó que sembla sorgir de les mateixes proves i tribulacions³⁰. Vivint el patiment com a part integral de l'alegria que s'experimenta en Crist, en els membres de la comunitat neix el desig d'imitar Pau. Ells són estimats del Senyor perquè han adquirit l'alegria en l'Esperit i rebut el do de l'elecció, plens d'agraïment a Déu.

Rigaux, remarcant el caràcter de l'alegria com a do de l'Esperit i fent veure la seva relació amb la tribulació, θλίψις, il·lustra aquest aspecte paradoxal del cristianisme primitiu. Déu-home, glòria-humilitat, potència-obediència, vida-mort mostren, en la seva aparent oposició, que la felicitat cristiana no és quelcom que s'aconsegueix només amb les forces naturals sinó un do de l'Esperit que acompanya els qui són cridats a imitar Crist³¹. El passatge de *2Cor* 4,7 ho confirma: «Portem aquest tresor en gerres de

terriça, perquè quedi ben clar que aquest poder incomparable ve de Déu, i no pas de nosaltres», afirma Pau, recordant els seus patiments a Corint³².

L'alegria en la comunitat de Roma

A *Rm* 5,2-3a, hi trobem un dels pocs passatges³³ en què el verb *καυχᾶσθαι* expressa, a més del gloriar-se –que ocupa en el NT gairebé tot el camp semàntic del terme–, un goig espiritual³⁴: «Més encara: fins i tot en les tribulacions trobem motiu de gloriar-nos». La confiança es recolza en la esperança de la glòria, en el poder i ajuda de Déu, «perquè sabem que la tribulació engendra paciència; la paciència, virtut provada; la virtut provada, esperança. I l'esperança no enganya, perquè Déu, donant-nos l'Esperit Sant, ha vessat el seu amor en els nostres cors» (*Rm* 5,3b-5).

La part exhortativa de la *carta als Romans* (*Rm* 12-16) s'inicia invitant els destinataris a oferir els propis cossos «com una víctima viva, santa i agradable a Déu» i a no conformar-se amb la mentalitat d'aquest món (cf. *Rm* 12,1-2). La secció de *Rm* 12,3-8 presenta la comunitat de Roma com un cos format segons el de Crist; les circumstàncies de la seva vida quotidiana, per tant, s'han d'adaptar a aquest organisme espiritual, subratllant el caràcter carismàtic de la comunitat i la missió de cadascú al bé comú³⁵. A més, es nota la invitació de Pau a evitar la presumpció i a viure de fe³⁶. S'hi esmenten set carismes –profecia, ministeri, ensenyament, exhortació, liberalitat, lideratge, almoïna– i en la darrera apareix l'alegria. En efecte, qui exercita la misericòrdia (cf. *Tb* 1,3; 4,7; *Mt* 6,2.3.4, *Lc* 11,41) i obra en favor dels altres com el bon samarità (Lc 10,30-35), ho ha de fer amb alegria (ἐν ἰλαρότητι)³⁷. La ἰλαρότης s'entén com a qualitat interior de qui exercita la misericòrdia³⁸; aquest és l'únic passatge de la literatura paulina on el verb ἐλεεῖν es refereix a la misericòrdia humana, no a la divina (cf. *Rm* 9,15s; 11,30-32; *1Cor* 7,25, *2Cor* 4,1; *Fil* 2,27; *1Tm* 1,13.16). Qui l'exercita agraeix el do rebut de dalt i alhora experimenta l'alegria de ser generós³⁹.

La secció de *Rm* 12,9-21 continua amb consells i indicacions que deriven de l'amor i de la generositat: trenta-dues exhortacions en total⁴⁰. D'aquestes, vint-i-quatre participis (en 20 casos el verb és explícit), dos a l'infinitiu i sis a l'imperatiu, en una estructura circular⁴¹. En el vèrtex d'aquestes actituds, s'hi troba l'amor sincer, ἀγάπη ἀνυπόκριτος, expressió hel·lenística amb només un paral·lel a *2Co*⁴². A *Rm* 12,9-13 segueixen algunes parènesis particulars, sempre fundades en l'amor: s'inicia amb τῆ φιλαδελφία [...] φιλόστοργοι, «en l'afecte fratern (...) amorosos», i s'acaba amb la φιλοξενία, «hospitalitat», únic terme en acusatiu, que confereix al període una forta càrrega retòrica. Com a *1Co* 13, l'amor orienta i determina la perícopa⁴³. Es podria dir que *Rm* 12,9-13 mira als lligams dins del cos de Crist mentre que 12,14-21 es refereix a unes relacions més àmplies. El criteri de fons és: l'amor és el do diví més gran⁴⁴.

«Joiolos en l'esperança» (*Rm* 12, 12a) o per mitjà d'ella: τῆ ἐλπίδι és segurament un datiu instrumental amb un cert valor locatiu. El participi χαίροντες es refereix al «Déu de l'esperança» (*Rm* 15,13) com a font d'alegria (cf. *ITs* 1,3; *Fil* 3,1; 4,4), més fort que qualsevol patiment (cf. *2Cor* 6,10), perquè enmig de les dificultats es dirigeix la mirada vers les realitats invisibles, al sobrenatural i etern, fins i tot quan no es té res a les mans. L'esperança com a *ethos* genera el goig perquè es recolza en Déu, és una esperança que no decep (cf. *Rm* 5,5)⁴⁵, una esperança estretament unida a l'alegria escatològica.

No s'obliden les altres dues exhortacions de *Rm* 12,12: τῆ θλίψει ὑπομένοντες, «pacients en la tribulació», i τῆ προσευχῇ προσκατεροῦντες, «constants en l'oració». θλίψις és un datiu de relació o potser instrumental: gràcies a les tribulacions s'aprèn a ser pacient, amb l'esperança precedent⁴⁶. El participi προσκατεροῦντες, «constants», accentua la pregària i rebaixa la tensió escatològica en establir un nexa de comunicació amb Déu en l'Esperit. Aquesta tensió amb l'esperança pot ajudar a superar les dificultats⁴⁷.

A *Rm* 12,15, hi ha dos infinitius amb valor imperatiu: «Alegreu-vos amb els qui estan alegres, ploreu amb els qui ploren». En la primera frase, «alegreu-vos amb els qui estan alegres» (χαίρειν μετὰ χαίρόντων), l'infinitiu «desplegat» i l'assonància reforcen l'impacte retòric, fent pensar en el συγχαίρειν (cf. *1Co* 12,16; *Fil* 2,17s), exhortació envers els llaços de la comunitat cristiana⁴⁸. Sant Joan Crisòstom observava que és més fàcil patir que alegrar-se⁴⁹, ja que l'alegria dels altres pot ser motiu d'enveja. Un consell adreçat als membres de l'església local, per tal de no pensar en si mateixos i estimar-se mútuament⁵⁰.

Encara que es reflecteix una tradició sapiencial hebrea («No t'allunyis dels qui ploren, afligeix-te amb els qui estan afligits»: *Sir* 7,34), és l'amor el que conté aquesta parènesi paulina⁵¹. Pau exhorta a compartir els béns amb tota la comunitat, fent pròpies les necessitats dels altres i invita a practicar l'hospitalitat segons el missatge de l'Evangeli. El mateix amor s'ha de manifestar als estranys i fins i tot els que siguin hostils, obrant sempre el bé, vivint en pau i no prenent la justícia per un mateix, tot evitant una imatge massa elevada de la pròpia persona.

Conclusió

L'alegria del Antic Testament adquireix una nova dimensió quan el Messies es fa present enmig dels seus i s'acompleixen les promeses de redempció i salvació. L'alegria del NT es fixa en Jesús, el Fill de Déu, que mogut per l'Esperit Sant manifesta la seva admiració i lloança davant el Pare, que «per

L'esclat que envolta els pastors que acampen al ras és la premissa d'allò que s'anuncia: la gran alegria messiànica és a punt de començar.

FOTO: L'adoració dels Mags, Fra Angelico - fra Filippo Lippi, s. XV.

confondre els savis, ha escollit els qui el món té per ignorants; per confondre els forts, ha escollit els qui són febles als ulls del món» (1Co 1,27). I amb Ell està Maria, que en el *Magnificat* expressa el seu goig en veure's escollida com a Mare del Salvador per aquell que «ha mirat la petitesa de la seva serventa» (cf. Lc 1,48a). Són també un exemple els fidels de Tessalònica que, en el goig de saber-se cridats, han escoltat la Paraula de Déu fins i tot enmig de dificultats i tribulacions, no només per acollir-la i fer-la fructificar sinó també per transmetre-la a d'altres, sent ells mateixos evangelitzadors.

L'Evangeli comprèn tota la persona, cos, ànima i ment, tot seguint la trilogia paulina, involucrant la humanitat sencera i el seu estatge físic, el món visible, i transformant així la història. En paraules de Sant Joan Pau II, «l'Evangeli és la gran afirmació del món i de l'home perquè és la revelació de la veritat sobre Déu. Déu és la primera font de joia i esperança de l'home [...] L'Evangeli és, per sobre de qualsevol altra cosa, l'alegria de la creació»⁵². Aquesta alegria essencial enfront de l'obra divina ens fa contemplar-la amb optimisme: «El món és quelcom més que un problema a resoldre, és un misteri de goig que contemplem amb joiosa lloança», diu Francesc⁵³. Així, l'alegria de la creació es

completa i perfecciona mitjançant la salvació del gènere humà: «Què és l'home, perquè te'n recordis? Què és un mortal, perquè el tinguis present?» (Sl 8,5).

L'ésser humà, en la seva trobada amb Déu, se sent interpel·lat pel seu Senyor, un Pare misericordiós, just i bo. D'aquest mutu coneixement, en neix l'acceptació del seu projecte salvífic sobre l'home i la dona. Enfront del misteri diví i de l'abundància de dons que vessa sobre les seves criatures, apareix a l'horitzó la perspectiva de l'alegria, que sorgeix com a agraïment davant dels dons divins.

¹ SPICQ ha mostrat papirs on la *χαρά* s'experimenta en retornar a la terra d'origen, en difondre les bones notícies, en la creixuda del Nil, en les festes... Les referències religioses semblen de matriu cristiana: C. SPICQ, *χαρά* NLN II, 781s.

² Cf. PLATÓ, *Cratylus* 419b.c.

³ A la filosofia estoica, existien *λύπ* / *φόβος* i *ἡδον* / *πιθυμία*; afectes fonamentals emparellats.

⁴ Cf. H. CONZELMANN, *Χάρις κτλ.*, GLNT XV 529-532, on s'il·lustra la relació entre els dos mots amb citacions del grec clàssic i hel·lenístic; cf. W.G. MORRICE, *Joy*, DPL, 511s. K. BERGER, en canvi, diu que la relació és secundària: *Apostelbrief und apostolische Rede. Zum Formular frühchristlicher Briefe*, ZNW 65 (1974) 201.

⁵ Cf. R. BULTMANN, *Εὐφραίνω κτλ.*, GLNT III, 1205s.

⁶ Cf. S. PEDERSEN, *Εὐφραίνω*, DENT I, 1472.

⁷ Cf. F. DEBUYST, *La festa, segno di anticipazione della comunione definitiva*, Conc. 4 (1968) 1608s; S. PEDERSEN, *Εὐφραίνω*, 1473.

⁸ Cf. R. BULTMANN, *Αγαλλιάω κτλ.*, GLNT I, 54 no sembla tan clar; només Jn 5,35 tindria aquestes característiques

⁹ Més endavant, es tractaran les narracions de la infància i les paràboles de la misericòrdia en Lluç.

¹⁰ Cf. B. ESTRADA, *Gioia*, a G. DE VIRGILIO (ed.), «Dizionario Biblico della Vocazione», Ed. Rogate, Roma 2007, 382.

¹¹ Segons I.H. MARSHALL, el missatge es fa ressò dels anuncis que arriben a tot l'*oikoumene*; cf. *Commentary on Luke*, Eerdmans, Grand Rapids 1978, 109.

¹² Cf. J. NOLLAND, *Luke 1-9,20*, Word, Dallas 1989, 106.

¹³ Cf. H. SCHÜRMAN, *Il Vangelo di Luca I*, Paideia, Brescia 1983, 233.

¹⁴ Cf. E. BORCHI, *La responsabilità della gioia: prospettive lucane per la vita di ogni essere umano*, RTLU 3 (1998) 512.

¹⁵ Cf. H. SAHLIN, *Der Messias und das Gottesvolk*, Almqvist & Wiksell, Uppsala 1945, 214.

¹⁶ Cf. I.H. MARSHALL, *Luke*, 110. És l'únic cas del NT on s'anomena Jesús σωτήρ. Cf. J. NOLLAND, *Luke*, 107.

¹⁷ L'expressió és freqüent a 1-2Sa, on es refereix a Saül. Als Salmes de Salomó 17,32; 18,7, i a Lm 4,20 sembla referir-se al Messies.

¹⁸ H. SCHÜRMAN fa veure la dimensió cristològica present en aquest passatge en contrast amb l'Anunciació, on la realitat està en el futur: *Luca*, 228, n. 107.

- ¹⁹ Cf. J. RATZINGER-BENEDETTO XVI, *Gesù di Nazaret*, Rizzoli, Milano 2007, 69-70.
- ²⁰ Cf. B. ESTRADA, *Il loghion di Lc 10,21-22*, dins de: G. DE VIRGILIO, P.L. FERRARI (ed.), «Lingue come di fuoco» (At 2,3). Studi lucani in onore di S.E. Carlo Ghidelli», Studium, Roma 2010, 139-156.
- ²¹ Cf. G. BARBAGLIO, *Analisi formale e letteraria di 1Ts 1-3*, dins de: M.G. ANGELINI (ed.), «Testimonium Christi. Scritti in onore di J. Dupont», Paideia, Brescia 1985, 35-56(36).
- ²² N'hi ha prou de pensar en el títol que dona H. SCHLIER al seu comentari a 1Tes: *L'Apostolo e la sua comunitat*, Paideia, Brescia 1976, 17.
- ²³ Cf. P. IOVINO, *La Prima Lettera ai Tessalonicesi*, EDB, Bologna 1992, 64.
- ²⁴ Cf. P. IOVINO, *Chiesa e Tribolazione. Il tema della θλίψις nelle Lettere di S. Paolo*, Palermo 1985, 44-49. Qlla tarionza dei lo, alla situazioni dei fedeli in cui si compie l'assimilazione della parola.
- ²⁵ Terme clàssic que manca als LXX i que al NT només es troba en Pau i a He 6,12 (el verb μιμῆσθαι també a 3Jn 11); cf. W. MICHAELIS, *Μιμῆομαι κτλ.*, GLNT VII, 265-268.273; D.M. STANLEY, *Become Imitators of Me: The Pauline Conception of Apostolic Tradition*, Bib. 40 (1959) 859-877.
- ²⁶ Cf. B. ESTRADA, *The Last Beatitude. Joy in Suffering*, Biblica 91 (2010) 187-209.
- ²⁷ A. VANHOYE, *Esegesi della prima lettera ai Tessalonicesi*, Roma 1987, 41 (pro manuscripto).
- ²⁸ Cf. *supra* el nostre comentari a l'acollida de la paraula amb joia a Mc 4,16 par; cf. B. ESTRADA, *El Sembrador. Perspectivas filològico-hermeneüticas de una parábola*, Universidad de Salamanca, Salamanca 1994, 174-177.
- ²⁹ Cf. E. BEST, *The First and Second Epistles to the Thessalonians*, Black, London 1972, 78s.
- ³⁰ Cf. H. SCHLIER, *L'Apostolo*, 29s.
- ³¹ Cf. B. RIGAU, *Saint Paul: Les Épîtres aux Thessaloniens*, Gabalda, Paris 1956, 383.
- ³² Cf. R.C. TANNEHILL, *Dying and Rising with Christ*, Töpelmann, Berlin 1967, 100-104.
- ³³ A. SCHMOLLER, *Handkonkordanz zum griechischen Neuen Testament*, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart ³1989, 277, sosté que l'únic text del NT al qual es poden aplicar les paraules llatines *esultare/esultatio* al vocable grec *καυχᾶσθαι/καύχησις* és el de Jm 4,16 (νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν). Però en aquesta perícopa es parla de envaniment, que no té ra a veure amb l'alegria en l'Esperit. A 1Cor 1,26-29 s'esmenta la vocació dels corintis, poc estimada pels homes però estimada per Déu, «així ningú no es pot gloriar davant de Déu» (ὁπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ).
- ³⁴ Cf. W. BAUER, K. ALAND, *Griechisch-Deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur*, De Gruyter, Berlin-New York ⁶1988, s.v. *καυχάομαι*. Un estudi més acurat es pot trobar a J. SÁNCHEZ BOSCH, «Gloriarse» según San Pablo, Biblical Institute Press, Roma 1971.
- ³⁵ Cf. J.A. FITZMYER, *Romans*, Doubleday, New York 1993, 645; X. ALEGRE, *Carta a los Romanos*, Verbo Divino, Estella 2012, 306.
- ³⁶ Cf. J.D.G. DUNN, *Romans II*, Word, Waco 1988, 719s.
- ³⁷ Cf. H. SCHLIER, *Romani*, 595 diu que es la *fides quæ creditur*; FILONE, *Spec. Leg.*, 4,74; Així ensenyava el R. Yishaq: «si algú fa almoïna, que ho faci amb un cor alegre»; H.L. STRACK, P. BILLERBECK, *Kommentar zum Neuen Testament aus Talmud und Midrasch III*, Beck, München ⁴1963, 296.

³⁸ «Presenta les ofrenes amb la cara alegre, ofereix com a cosa santa el teu delme amb alegria»: Sir 35,8.

³⁹ Cf. H. SCHLIER, *Romani*, 600.

⁴⁰ Cf. J.A. FITZMYER, *Romans*, 651; J.D.G. DUNN, *Romans II*, 736.

⁴¹ Così D.A. BLACK, *The Pauline Love Command: Structure, Style and Ethics in Romans 12,9-21*, *FilNeot* 2 (1989) 3-22.

⁴² Cf. 2Cor 6,6; L'adjectiu ἀνυπόκριτος apareix també en las cartes Pastorals, en la de Jaume i en la 1a de Pere.

⁴³ Cf. B. BYRNE, *Romans*, Liturgical Press, Collegeville (MN) 1996, 375.

⁴⁴ Cf. X. ALEGRE, *Romanos*, 308.

⁴⁵ Cf. K. BARTH, *Die Römerbrief*, Evangelischer Verlag, Zurich ¹⁰1967, 442.

⁴⁶ Cf. H. SCHLIER, *Romani*, 606s.

⁴⁷ Cf. J.A. FITZMYER, *Romans*, 654.

⁴⁸ Cf. J.D.G. DUNN, *Romans II*, 746.

⁴⁹ Cf. GIOVANNI CRISOSTOMO, *In Epistula ad Romanos homilia XXII*, 1 (PG 60,610).

⁵⁰ Cf. C.K. BARRETT, *A Commentary to the Epistle to the Romans*, London 1957, 241.

⁵¹ Cf. B. BYRNE, *Romans*, 378.

⁵² Cf. BEAT JOAN PAU II, *TRAVESSANT EL LLINDAR DE L'ESPERANÇA*, PLAZA & JANÉS, p. 21.

⁵³ FRANCESC, *Laudato Si*, LEV, Ciutat del Vaticà 2015, 12.

Busques llibres de qualitat?

Tens més de 3.000
ressenyes i valoracions
de llibres en català
al teu abast

www.temesdavui.org

